

YVONA TEYSSLEROVÁ – KAMERAMANSKÉ KONCEPCE VE FILMECH STANLEYHO KUBRICKA

Yvona Teysslerová napsala diplomovou práci o šesti kapitolech. Mýšlenky a symboly, Inspirace, Světo, Technologie, Snímání a Symbolika barev. Ide o práci analyzující tři Kubrickovy filmy, 2001 Vesmírnou odysseu z roku 1968, Barry Lyndon 1975 a nedokončený film Eyes Wide Shut z roku 1999.

V kapitole Mýšlenky a symboly Yvona Teysslerová poukazuje na hlubokou konceptní práci Stanleyho Kubricka, který se symboly pracuje tak, aby účinně ovládal podvědomí diváků a přitom na ně nepůsobil zjednodušeně či prvoplánově. Kubrick říká: „*Reknes lidem, co věci znamenají, a od té chvíle už neznámají nic.*“ U Kubricka jde o audio-vizuální tvorbu, o spojení komponovaných obrazů a hudby, která se stává novým světlem pohlcujícím diváky do sebe. Ti mají možnost vlastního prožitku včetně vlastních hodnocení a vykladů předkládaných situací, které jsou ale pod Kubrickovou režijní kontrolou. V úvodu práce Yvona Teysslerová zmiňuje fakt, že Stanley Kubrick je vlastně sám kameramanem všech svých filmů, neboť vizuální koncepce filmů byla vždy jeho autorským dílem. U posledního filmu už dokonce ani neuvádí profesí kameramana v titulcích filmu.

V kapitole Inspirace poukazuje Ivona Teysslerová na nejednoduchý vztah Kubricka s architektem, kterým nakonec byl Ken Adam, známý z filmu Jamese Bonda a Star Trek. I on má s Kubrickem problémy, protože autorský potenciál režiséra je dominantní. Inspirace Kubricka vychází z vytváření umění jednoznačně v případě Vesmírné odyssey vychází z renesančních maleb a geometrických kontrastů základních tvarů jako je čtverec a kruh. Vše směřuje k vyjádření prostoru „*Jakési dělohy, ve které dochází ke znovuzrození.*“ V případě dalších zmíněných filmů je inspirace vytvářením uměním ještě intenzivnější.

V kapitolech Světo, Technologie, Snímání a Symbolika barev Yvona Teysslerová stručně ale věcně rozebírá světoanalni a barevné koncepce Stanley Kubricka. Děil jeho práci se světlem na tři části: technické svícení pro potřeby obrazových triků, technické realistické svícení, které bych já raději nazval spíše iluzivně realistické, vytvářející iluzi realistických situací zejména při snímání modelů vesmírných stanic a svícení stylizované do kterého patří také práce s barvou. Vysoká úroveň filmové technologie se promítá i do koncepčního svícení Kubricka jako hlavního kameramana, i když spolupracuje s jinými kameramany. Například práce se svíčkami a speciálními objektivy Zeiss světelnosti 0,75 ve filmu Barry Lyndon, je jednoznačně Kubrickovým autorským podnětem.

Práce se symbolikou barev je u Stanleyho Kubricka známá, Yvona Teysslerová ji rozebírá kvalifikovaně, upozorňuje na základní motivy symbolického využití barev červené a modré, které Kubrick využívá dramaturgicky pro vymezení teritorií jednotlivých dramatických motivů a postav. Příkladem jsou dominantní červená v případě počítače HAL a dominantní modrá sledující vazby na dům orgii ve filmu Eyes Wide Shut. Modro - červené limitní hranice našeho viditelného světa jsou nositeli dramatu, existenciálního boje o přežití, což Ivona Teysslerová správně analyzuje jako Kubrickovo mistrství práce s nedorečenou jednoduchoostí, která využívá psychologický, kulturní, sociální a historický kontext, a vede diváky svobodně podle Kubrickových pravidel k cíli. Tím je zapamatovatelnost Kubrickových filmů. Yvona Teysslerová píše ze: „*Stanley Kubrick pracuje jako alchymista, ale s přesným výsledkem.*“ S tím nelze než souhlasit.

Práce je zpracovaná kvalitně, je plná obrazové dokumentace, psaná stručně, vstřízně a srozumitelně. Doporučuji práci Yvony Teysslerové přijmout a hodnotit ji známkou A.

prof. MgrA. Marek Jiřina
